

SVĚTLEM PŘIKRYT

Jan Skácel

Na dopisy odpovídal v poslední době zpomaleně a se zpožděním, pokud vůbec ještě odpovídal. Prosil, aby mu už lidé nenosili hory knih k podpisu. Zmocňovala se ho velká únava. Čekal na ni a dočkal se. Přišla v noci a rád bych věřil, že tiše a po špičkách, aby ho nezbudila.

Deset let říkával: „Dopíšu ještě tuhle knížku a potom dám pero unučce a vyleju inkoust z kalamáře.“

Neudělal to a představuji si, že na jeho psacím stole leží rozepsaná báseň. Poslední.

Ten stůl stojí u okna, ze kterého je vidět do zahrady, na koruny stromů a na nebe nad nimi. Z levé strany bývaly o něj opřeny berle.

Když však jednou zrovna ustával z křesla a chystal se odejít do kuchyně pro láhev červeného vína a já jsem se ho zeptal, jestli mu mám podat berličky, opravil mne: „To jsou francouzské hole.“

(S kulatými opěrami pro lokty, nikoli takové, co sahají až do podpaždí a vypadají jako velké T ve slově tajemství, když je to podstatné jméno napsáno na začátku věty.)

Mám před očima jeho pracovnu. Několik málo čtverečních metrů, na stěně Zrzavého pastel s náměstím San Marco v Benátkách, růžový a bílý, plný tušené modře. A za sklem knihovny zvětšená fotografie Jaroslava Vrchlického z básnickových zoufalých let.

O Vrchlickém hovořil s úctou, to nebývalo v jeho generaci tak docela obvyklé. Nebyl snob.

Jednou mně řekl, že stáří je blbec.

Prohlásil to s chlapeckým úsměvem a trochu provinile. Gaminský úsměv žižkovského kluka si zachoval až do posledních dnů. Vždy mně však zatrnulo, když mu někteří lidé říkali Jaroušku.

Všelijací lidé.

O poezii jsme mnoho nemluvili. Ostýchal jsem se nosit bílá polínka do březového háje. Zato se často vyptával na Moravu. Když loňského roku zemřel Oldřich Mikulášek, mlčeli jsme spolu za něho celé jedno letní odpoledne.

Až do první hvězdy. Do první hvězdy nad Prahou.

Praha a on. Oděl ji do světla a Praha ho vděčně přikrývala cípem svého roucha pokaždé, když mu bývalo v životě zima.

Z těch velkých odešel poslední. Halas, Nezval, Holan, Závada... S každým odchodem jako by ubylo kus pevniny. Víme však dobře, od něho to víme, že i kdyby byla odplavena všechna naše jistota, z moře času vynoří se nové ostrovy pro nové trosečníky.

Neboť co je báseň jiného než krásné ztroskotání?

Měl jsem ho rád, mám ho rád a nepřestanu ho mít rád. Jako všichni jeho čtenáři. Jako celý národ.

(Kdysi jsem u nich zazvonil u domovních dveří a všimnul jsem si, že z přeplněné poštovní schránky trčí psaní. Zahlédl jsem na něm adresu: Opravdový národní umělec Jaroslav Seifert, Praha.)

(Brněnský večerník 17, 1986, č. 8, 13. 1., s. 3)